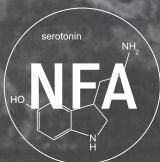

CO JE TO FILM?

Program otevřeného filmového vzdělávání Národního filmového archivu

Pracovní list k filmu

Král Šumavy

Král Šumavy

1959, Filmové studio Barrandov

Režie: Karel Kachyňa

Předloha: Rudolf Kalčík (román Král Šumavy)

Scénář: František A. Dvořák, Karel Kachyňa, Rudolf Kalčík

Kamera: Josef Illík

Architekt: Karel Černý

Kostýmy: Karel Postřehovský

Střih: Jan Chaloupek

Zvuk: František Šindelář

Hudba: Miloš Vacek

Hrají: Radovan Lukavský, Jiří Vala, Jiřina Švorcová, Jaroslav Marvan, Stanislav Remunda, Miloslav Holub, Jiří Holý, Ilja Prachař, Eva Jiroušková, Rudolf Jelínek ad.

OTÁZKY DO DISKUZE

1. Československá filmová tvorba po roce 1948 byla obohacena o žánr kriminálně-špionážního filmu, jehož zápleтка byla motivována aktuální zahraniční i vnitropolitickou situací. Zamyslete se nad jednotlivými složkami příběhu a uveďte, které jsou motivovány právě dobou vzniku filmu.

2. Snímek byl inspirován skutečnou postavou ilegálního převaděče, kterou literárně zpracoval Rudolf Kalčík. Samotná předloha je dobovou propagandou prodchnuta ještě silněji, než následné filmové zpracování. V dějinách československé po roce 1948 kinematografie je ovšem zkreslená interpretace či záměrná falsifikace literárního díla či skutečných událostí běžnou praxí.

Diskutujte o tom, která filmová a televizní tvorba byla takto „postižena“. Obecně se zamyslete nad tím, jak je důležité kritické čtení uměleckých děl a jejich interpretace zohledňující v nejširším slova smyslu kontext vzniku.

3. Král Šumavy je žánrově nezvykle pestrý snímek. Zamyslete se nad tím, jaké žánrové „nálepky“ je možné filmu přisoudit a vysvětlete to na konkrétních příkladech motivů či scén.

Žánr představuje v oblasti audiovizuální kultury zajímavou kategorii, na kterou se vážou specifické produkční, propagační i distribuční strategie. Jaké znáte filmové žánry a jejich kombinace? Jak jsou historicky proměnlivé? Jak cílí na konkrétní segmenty publika?

4. Zlom v kariéře režiséra Karla Kachyni přišel po natočení snímku *Ucho* (1970) a nástupu normalizace, kdy se tvůrce soustředil zejména na „únikové“ filmy pro děti a mládež. V dějinách české (československé) kinematografie registrujeme různé osudy tvůrců, kteří se kvůli změně politické situace přizpůsobovali aktuálním podmínkám. „Mistrem“ této hry byl bezpochyby Otakar Vávra.

Víte, jak byly kariéry filmařů ovlivňovány proměnou politické situace? Znáte příklady tvůrců, kteří byli těmito zvraty negativně, nebo naopak pozitivně ovlivněni?

ODPOVĚDI

1. Polarita Východu a Západu, kritika západního světa, tematizace „železné opony“, pohraniční strážže, nelegální přechody hranic, politická témata, politický a stranický diktát.

2. nejméně příklady jsou dvě trilogie režírované Otakarem Vávrou

- husitská: *Jan Hus* (1954), *Jan Žižka* (1955), *Proti všem* (1956)
- válečná: *Dny zrady* I. a II. (1973), *Sokolovo* (1974), *Osvobození Prahy* (1975)

Obsah audiovizuálního díla je dán záměry tvůrců/producentů, jejich vědomými i nevědomými stanovisky, která mohou být dána predispozicemi (gender, věk, sexuální orientace, rasový či etnický původ, sociální příslušnost ad.), ale i aktuální společensko-politickou situací. Proto je třeba vždy obsahy konfrontovat s dalšími názory, informacemi a brát v úvahu nejširší kontext vzniku díla (politické klima, stanovisko země vůči určitému tématu nebo segmentu dějin ad.).

3. Král Šumavy: drama, thriller, horor, politický, špionážní, kriminální film

Základní žánry, které lze kombinovat: akční, dobrodružný, drama, gangsterka, historický, horor, hudební, komedie, krimi, muzikál, taneční, sci-fi, válečný, western.

Příklad historické proměnlivosti: muzikál a western jsou tradiční, kontinuálně existující americké žánry, které však zažívají v USA doby velké popularity, úpadku a opětovných návratů. U nás jsou naopak v dějinách kinematografie zastoupeny minimálně.

Propagace volí strategie v závislosti na cílové divácké skupině a umisťuje reklamu v prostředí, které tomu odpovídá. Zvolený žánr, filmový i vizuální styl je rovněž uzpůsoben věku, pohlaví či žánrové preferenci publika, které chce propagace oslovit.

4. 1. světová válka: tvůrci a výrobci museli narukovat, likvidace českého filmu

30. léta: emigrace před sílící nacistickou mocí

1948 a 1968: dvě velké emigrační vlny (nejprve „poúnorová“ po nástupu komunismu a o dvacet let později „posrpnová“ po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy)

Jaroslav Balík: příklad průměrného tvůrce, který se mohl prosadit v normalizační kinematografii, kdy dostal prostor při personální výměně.

Miloš Forman: příklad úspěšného tvůrce 60. let, který odešel z Československa do USA, kde se stal uznávaným režisérem, je naším nejslavnějším filmovým exulantem.